

WICEPREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
Małgorzata Motylow

KAP.410.006.01.2019

Mariusz Kamiński
Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
ul. Batorego 5
02-591 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/19/007 Wdrożenie przez administrację publiczną regulacji dotyczących ochrony danych osobowych po wejściu w życie RODO

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji ul. Stefana Batorego 5, 02-591 Warszawa (dalej: MSWiA lub Ministerstwo)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Mariusz Kamiński, Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji, od 9 sierpnia 2019 r. (dalej: Minister) W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: • Elżbieta Witek, Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji, od 4 czerwca 2019 r. do 9 sierpnia 2019 r.; • Joachim Brudziński, Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji, od 9 stycznia 2018 r. do 4 czerwca 2019 r.;
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Organizacja ochrony danych osobowych w jednostce. 2. Wykorzystywanie wdrożonych rozwiązań organizacyjnych w zakresie ochrony danych osobowych. 3. Zarządzanie danymi osobowymi przetwarzanymi, w tym gromadzonymi, w jednostce.
Okres objęty kontrolą	Od 25 maja 2018 r. do czasu zakończenia kontroli, oraz dla zdarzeń wcześniejszych, jeżeli mają wpływ na kontrolowaną działalność.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Administracji Publicznej
Kontrolerzy	1. Sebastian Krawczyk, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KAP/102/2019 z 17 października 2019 r. 2. Zbigniew Jachimowicz, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KAP/101/2019 z 17 października 2019 r. (akta kontroli str. 1-2)

¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 489, ze zm. (dalej: *ustawa o NIK*).

II. Ocena ogólna kontrolowanej działalności²

OCENA OGÓLNA

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji wywiązało się z obowiązków dotyczących przygotowania Urzędu do wdrożenia Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. *w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych)*³ – (dalej RODO).

W Ministerstwie opracowano system przetwarzania i zabezpieczania danych osobowych zgodny z wymogami RODO. Pracownicy Urzędu zostali przeszkoleni i zapoznani z zaktualizowanymi procedurami dotyczącymi bezpieczeństwa informacji. Powołany został Inspektor Ochrony Danych (IOD) oraz osoba go zastępująca, a także podjęte zostały działania zapewniające Inspektorowi niezależność i eliminujące ryzyko konfliktu interesów. Osoba pełniąca funkcję IOD posiadała odpowiednie przygotowanie merytoryczne i doświadczenie zawodowe. W okresie objętym kontrolą NIK nie stwierdziła zaniedbań w realizacji obowiązków IOD. Nie stwierdzono także nieprawidłowości w zakresie prowadzenia rejestrów wymaganych na podstawie RODO. Ochrona danych osobowych, z wyjątkiem sporadycznych przypadków, prowadzona była zgodnie z wytycznymi określonymi w RODO i uregulowaniach wewnętrznych.

Zastosowane w MSWiA techniczne, fizyczne i informatyczne środki bezpieczeństwa, służące utrzymaniu poufności, integralności i dostępności systemów i usług przetwarzania były zgodne z wewnętrznymi uregulowaniami dotyczącymi ochrony danych osobowych.

W Ministerstwie prawidłowo prowadzone były działania w reakcji na stwierdzone naruszenia ochrony danych osobowych. Zgłoszenia do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych (UODO) w tych sprawach realizowane były terminowo i we właściwej formie. W przypadku jednego ze stwierdzonych naruszeń ochrony danych osobowych IOD przeprowadził audyt doraźny.

Minister, jako Administrator i Pracodawca, prawidłowo informował kandydatów do pracy, pracowników i petentów o przetwarzaniu ich danych osobowych.

W trakcie kontroli usunięta została stwierdzona przez NIK nieprawidłowość, dotycząca nieuwzględnienia w *Rejestrze osób upoważnionych do przetwarzania danych osobowych* informacji o unieważnieniu upoważnień pracowników, którzy zakończyli stosunek pracy w MSWiA.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz. Urz. UE L 119 z 4 maja 2016 r., str. 1, ze zm.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowe kontrolowanej działalności

OBSZAR	1. Organizacja ochrony danych osobowych w jednostce.
Opis stanu faktycznego	W związku z przygotowaniem MSWiA do wejścia w życie RODO, w Ministerstwie zostały podjęte prace w zakresie analizy dotychczasowych regulacji wewnętrznych, pod kątem ich dostosowania do przepisów Rozporządzenia. W 2018 r. audytor wewnętrzny przeprowadził w Departamencie Bezpieczeństwa audyt w tym zakresie. W zaleceniach sformułowanych w sprawozdaniu z audytu podpisanym 19 lipca 2018 r. wskazano m.in. na konieczność wdrożenia kompletnych polityk ochrony danych zgodnie z art. 24 RODO. Audytor wskazał także na konieczność sporządzenia analizy ryzyka w obszarze ochrony danych osobowych, w związku z jej brakiem wg stanu na 19 lipca 2018 r. Prace nad sporządzeniem analizy ryzyka rozpoczęły się w marcu 2019 r. i były poprzedzone opracowaniem procedury szacowania ryzyka. Zgodnie z tą procedurą komórki organizacyjne Ministerstwa sporządziły formularze zawierające wyniki szacowania ryzyka w ramach realizowanych przez siebie czynności związanych z przetwarzaniem danych osobowych. Z notatki służbowej adresowanej do Dyrektora Generalnego MSWiA, zawierającej syntezę ustaleń z analizy ryzyka wraz z mapą ryzyka oraz propozycjami działań wynika, że prace w tym zakresie zostały zakończone 1 lipca 2019 r. NIK podkreśla jednakże, iż analiza ryzyka nie została dokonana przed wejściem w życie RODO, tj. do maja 2018 r., ale w rok po rozpoczęciu jego obowiązywania. Zgodnie z art. 24 ust. 1 i 2 oraz art. 30 ust. 1 i 2 RODO w Ministerstwie opracowana została dokumentacja dotycząca ochrony danych osobowych tj.: <i>Rejestr czynności przetwarzania danych osobowych</i>, <i>Rejestr kategorii czynności przetwarzania danych osobowych</i> oraz <i>Rejestr naruszeń</i>. Opracowane zostały również dokumenty regulujące obszary związane z bezpieczeństwem przetwarzania danych osobowych, tj. w szczególności: <i>polityka bezpieczeństwa danych osobowych</i>⁴, <i>instrukcja zarządzania systemem informatycznym</i>⁵, <i>system zarządzania bezpieczeństwem informacji</i>⁶ oraz procedury dotyczące przeprowadzania audytu zgodności przetwarzania danych osobowych z przepisami o ochronie danych osobowych oraz postępowania z ryzykiem dla czynności przetwarzania danych osobowych. W sierpniu 2018 r., powyższa dokumentacja została zatwierdzona przez Ministra i podana do wiadomości pracownikom Urzędu za pośrednictwem Departamentu Bezpieczeństwa MSWiA. (akta kontroli str. 6-7, 13-53, 73-116, 160-161, 179-180, 216-261, 348 pliki 1, 2) Inspektor Ochrony Danych oraz osoba go zastępująca zostali wyznaczeni odpowiednio na mocy decyzji Ministra z dnia 28 sierpnia 2018 r.⁷ oraz 6 maja 2019 r.⁸ Minister terminowo wywiązał się z obowiązku poinformowania Prezesa

⁴ [...] Na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429). NIK dokonuje wyłączenia w zakresie nr i nazwy niepublikowanej decyzji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Wyłączenia tego dokonano w związku z wnioskiem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, gdyż informacje te mogą potencjalnie wiązać się ze spowodowaniem szkody materialnej lub niematerialnej dla Ministerstwa].

⁵ [...] Na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429). NIK dokonuje wyłączenia w zakresie nr i nazwy niepublikowanej decyzji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Wyłączenia tego dokonano w związku z wnioskiem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, gdyż informacje te mogą potencjalnie wiązać się ze spowodowaniem szkody materialnej lub niematerialnej dla Ministerstwa].

⁶ [...] Na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429). NIK dokonuje wyłączenia w zakresie nr i nazwy niepublikowanego zarządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Wyłączenia tego dokonano w związku z wnioskiem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, gdyż informacje te mogą potencjalnie wiązać się ze spowodowaniem szkody materialnej lub niematerialnej dla Ministerstwa].

⁷ Decyzja nr 4 Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 28 sierpnia 2018 r. (niepub.).

⁸ Decyzja nr 21 Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 6 maja 2019 r. (niepub.).

UODO o wyznaczeniu Inspektora⁹. Także w terminie, tj. 22 maja 2019 r., Minister powiadomił Prezesa o powołaniu osoby zastępującej IOD. Zgodnie z *Regulaminem organizacyjnym* oraz *Polityką Bezpieczeństwa Danych Osobowych* IOD był obsługiwany przez Departament Bezpieczeństwa Ministerstwa. Zastępujący IOD był pracownikiem Departamentu Bezpieczeństwa.

Stosownie do art. 37 ust. 7 RODO oraz art. 11 ustawy z dnia 10 maja 2018 r. *o ochronie danych osobowych*¹⁰ kontakt do IOD (numer telefonu, adres email) podany był do publicznej wiadomości (strona internetowa Ministerstwa).

IOD miał odpowiednie przygotowanie zawodowe w obszarze ochrony danych osobowych. Przed objęciem funkcji IOD pracownik ten zajmował stanowisko naczelnika wydziału ochrony danych osobowych oraz pełnił funkcję administratora bezpieczeństwa informacji. W okresie objętym kontrolą IOD brał udział w szkoleniach i konferencjach z zakresu ochrony danych osobowych¹¹.

W ramach realizacji swoich obowiązków Inspektor m.in. prowadził szkolenia dla pracowników Ministerstwa (230 osób), współuczestniczył w opracowywaniu dokumentacji wewnętrznej dotyczącej ochrony danych osobowych, opiniował umowy zawierane przez MSWiA pod względem ich zgodności z przepisami o ochronie danych osobowych, wydawał opinie w sprawie przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie danych osobowych oraz realizował działania audytowe¹².

Zadania i podległość IOD bezpośrednio Ministrowi zostały określone w *Regulaminie Pracy* oraz *Regulaminie Organizacyjnym* Ministerstwa. Inspektorowi Ochrony Danych nie przydzielono innych obowiązków niezwiązanych z ochroną danych osobowych, co zmniejsza ryzyko konfliktu interesów.

Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji Pan Mariusz Kamiński poinformował, że w opinii Prezesa UODO brak stanowiska inspektora ochrony danych w tabeli grup urzędniczych określonej w załączniku nr 1 do Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 2016 r. *w sprawie określenia stanowisk urzędniczych wymaganych kwalifikacji zawodowych, stopni służbowych urzędników służby cywilnej, mnożników do ustalania wynagrodzenia oraz szczegółowych zasad ustalania i wypłacania innych świadczeń przysługujących członkom korpusu służby cywilnej*¹³ istotnie utrudnia administratorom przestrzeganie zakazu, określonego w art. 38 ust. 6 RODO tj. nakładania na IOD innych zadań i obowiązków, jeśli mogłyby one spowodować konflikt interesów. W opinii Ministra kierownictwo każdego podmiotu przy zlecaniu jakichkolwiek zadań inspektorowi musi przeanalizować, czy nie utrudnią one właściwego wykonywania obowiązków określonych w art. 39 RODO.

(akta kontroli str. 7-9, 54-61, 65-70, 148-151, 332-340, 364-451)

W okresie objętym kontrolą, w Ministerstwie informowano osoby wchodzące (petentów, gości) o przetwarzaniu danych osobowych. W toku oględzin ustalono, że w punktach wydawania przepustek przy ul. Batorego¹⁴ oraz Domaniewskiej¹⁵

⁹ Prezes UODO został powiadomiony 29 sierpnia 2018 r.

¹⁰ Dz. U. z 2019 r. poz. 1781.

¹¹ III Forum informacji i ochrony danych osobowych, Drugi kongres RODO, Ocena skutków dla ochrony danych osobowych, RODO w kontekście prawa pracy zarządzania zasobami ludzkimi i BHP, Ochrona danych osobowych w stosunkach pracy w nowym świecie RODO.

¹² W okresie objętym kontrolą został przeprowadzony jeden audyt planowany, wynikający z planu audytu - w Biurze Kadr, Szkolenia i Organizacji oraz jeden audyt doraźny w związku ze stwierdzonym naruszeniem w zakresie ochrony danych osobowych [...Na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429). NIK dokonuje wyłączenia w zakresie rodzaju stwierdzonego naruszenia. Wyłączenia tego dokonano w związku z wnioskiem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, gdyż informacje te mogą potencjalnie wiązać się ze spowodowaniem szkody materialnej lub niematerialnej dla Ministerstwa] - w Departamencie Zezwoleń i Koncesji.

¹³ Dz. U. z 2018 r. poz. 807.

¹⁴ Siedziba główna.

¹⁵ W budynku przy ul. Domaniewskiej mieszczą się takie departamenty jak np.: Departament Spraw Obywatelskich czy Departament Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych.

zamieszczone były informacje o objęciu pomieszczeń monitoringiem oraz klauzule o przetwarzaniu danych osobowych osób wchodzących. Oględziny wykazały, że w żadnym z tych miejsc nie były ujawniane dane osobowe.

(akta kontroli str. 281-283)

W związku z wejściem w życie RODO, w Ministerstwie przeprowadzono szkolenia dla wszystkich pracowników, w których udział wzięło 768 osób. Dodatkowo pracownicy kierowani byli na szkolenia specjalistyczne związane z ochroną danych osobowych, których tematyka dotyczyła w szczególności: RODO w kontekście prawa pracy, zarządzania zasobami ludzkimi i BHP, dostępu do informacji publicznej w kontekście RODO, RODO w funduszach europejskich oraz RODO w archiwach.

(akta kontroli str. 8-9, 71-72)

W celu dostosowania się do wymogów RODO, w Ministerstwie podjęto działania w zakresie zmiany infrastruktury. [...] ¹⁶

(akta kontroli str. 150-151, 201-202, 214-215)

W okresie objętym kontrolą NIK nie stwierdziła przypadków nałożenia na Urząd kar pieniężnych, ani innych sankcji lub obowiązków naprawczych z tytułu niewłaściwego stosowania przepisów RODO.

(akta kontroli str. 10, 151)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania Ministra w obszarze organizacji ochrony danych osobowych.

2. Wykorzystywanie wdrożonych rozwiązań organizacyjnych w zakresie ochrony danych osobowych

Opis stanu
faktycznego

Rejestr czynności przetwarzania danych osobowych oraz Rejestr kategorii czynności przetwarzania danych osobowych, opracowane w MSWiA w styczniu 2018 r., zawierały wszystkie czynności związane z przetwarzaniem danych, realizowane w komórkach organizacyjnych Ministerstwa. Zgodnie z art. 30 ust. 1 i 2 RODO, obydwa rejestry zawierały wszystkie informacje wymagane przez RODO

(akta kontroli str. 161, 203-205, 352 pliki 1,2, 592 plik 1, 593 pliki 8-11)

W Ministerstwie prowadzony jest elektroniczny centralny *Rejestr osób upoważnionych do przetwarzania danych osobowych*. W toku kontroli ustalono, że wszyscy objęci kontrolą pracownicy przetwarzający dane posiadali aktualne upoważnienia do ich przetwarzania ¹⁷. Stwierdzono jednak, że w przypadku trzech upoważnień dla dwóch pracowników, w rejestrze nie zostały zaktualizowane informacje o ich unieważnieniu, w związku z odejściem tych osób z pracy w MSWiA (szerzej w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości).

(akta kontroli str. 155, 202, 343, 593 plik 4)

¹⁶ Na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429). NIK dokonuje wyłączenia w zakresie poszczególnych rodzajów wydatków. Wyłączenia tego dokonano w związku z wnioskiem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, gdyż informacje te mogą potencjalnie wiązać się ze spowodowaniem szkody materialnej lub niematerialnej dla Ministerstwa.

¹⁷ Ustalenia na podstawie badania rejestru osób upoważnionych do przetwarzania danych osobowych dla pracowników dwóch komórek organizacyjnych Ministerstwa: Biura Kadr, Szkoleń i Organizacji (BKSiO) oraz Departamentu Spraw Obywatelskich (DSO).

Analiza 19 wybranych umów powierzenia przetwarzania danych osobowych¹⁸, zawartych z podmiotami zewnętrznymi¹⁹ wykazała, że:

- w każdym przypadku umowy zawierały klauzule lub załączniki dotyczące powierzenia przetwarzania danych osobowych, w których zgodnie z art. 28 ust. 3 RODO określone były wszystkie wymagane elementy;
- w każdej z umów zawarto zapis, umożliwiający przeprowadzenie kontroli sposobu wykonania umowy przez przetwarzającego.

W okresie objętym kontrolą Departament Bezpieczeństwa nie korzystał z prawa do przeprowadzenia kontroli sposobu wykonania umowy powierzenia przez przetwarzającego dane osobowe. Dyrektor Departamentu Bezpieczeństwa poinformował, że przyczyną nieprzeprowadzenia kontroli były niewystarczające zasoby osobowe, ale również brak zastrzeżeń zgłaszanych ze strony komórek organizacyjnych Ministerstwa, co do sposobu realizacji umów przez Wykonawców.

(akta kontroli str. 158, 196-198, 212, 457-461)

Zgodnie z § 17 ust. 4 *Instrukcji Zarządzania Systemem Informatycznym*, uprawnienia użytkownika systemu, z którym rozwiązano umowę o pracę, lub który zakończył oddelegowanie albo staż, wolontariat lub praktykę w Ministerstwie, były blokowane w systemie informatycznym, co zostało potwierdzone w wyniku badania wybranych kont dostępu do systemów informatycznych pracowników²⁰, z którymi rozwiązano stosunek pracy lub którzy zmienili miejsce pracy wewnątrz Ministerstwa. Ostatnie logowania tych osób nastąpiły przed dniem rozwiązania umowy o pracę, a uprawnienia dostępu do systemów informatycznych zostały unieważnione.

(akta kontroli str. 253-261, 269-273, 587-590)

Ministerstwo posiada wielopoziomowe zabezpieczenia, które mają zagwarantować odpowiedni poziom bezpieczeństwa obiektów zlokalizowanych na ul. Batorego 5, Rakowieckiej 2A i Domaniewskiej 36/38. Ochronę fizyczną zapewnia Służba Ochrony Państwa (SOP). [...] ²¹

(akta kontroli str. 284-285, 294-312, 593 poz. 012)

W MSWiA funkcjonuje monitoring wizyjny, obejmujący budynki, w których znajdują się komórki organizacyjne Ministerstwa i ich otoczenie. Przy wejściach i bramach wjazdowych na teren MSWiA umieszczone są tablice informujące o monitoringu wizyjnym. Stosownie do art. 22² § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. *Kodeks pracy*²², monitoring nie obejmował pomieszczeń sanitarnych, szatni, czy innych obiektów socjalnych. Nagrywanie obrazu odbywało się w pętli tzn. najstarsze nagrania są nadpisywane przez nowe w ramach przewidzianej, dla poszczególnych grup kamer, pojemności dyskowej w rejestratorze. [...] ²³ Na stronie internetowej Ministerstwa znajduje się odnośnik pt. *Przetwarzanie danych osobowych*, który odsyła do strony pt. *Monitoring wizyjny - informacja dotycząca przetwarzania danych*

¹⁸ Badaniem objęto próbę pięciu umów powierzenia wybraną wg osądu kontrolera spośród 103 umów ujętych w rejestrze zawartych umów powierzenia oraz 14 umów zleceń lub umów o dzieło, w których dochodziło do powierzenia przetwarzania danych osobowych.

¹⁹ Umowy dotyczyły np. przeprowadzenia cyklu szkoleń dla pracowników, udostępnienia platformy elektronicznej do udzielania zamówień publicznych, prowadzenia ośrodka adaptacyjnego dla repatriantów oraz realizacji asysty technicznej i konserwacji programu raportowego.

²⁰ BKSIO i DSO.

²¹ Na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429). NIK dokonuje wyłączenia w zakresie zainstalowanych systemów bezpieczeństwa. Wyłączenia tego dokonano w związku z wnioskiem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, gdyż informacje te mogą potencjalnie wiązać się ze spowodowaniem szkody materialnej lub niematerialnej dla Ministerstwa.

²² Dz. U. z 2019 r. poz. 1040, ze zm.

²³ Na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429). NIK dokonuje wyłączenia w zakresie czasu dostępności nagrań. Wyłączenia tego dokonano w związku z wnioskiem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, gdyż informacje te mogą potencjalnie wiązać się ze spowodowaniem szkody materialnej lub niematerialnej dla Ministerstwa.

osobowych²⁴. Informacja dostępna pod podanym linkiem zawiera wszelkie niezbędne dane o: administratorze danych osobowych (w tym danych kontaktowych), celu przetwarzania danych, czasie przechowywania nagrań, podstawie prawnej i prawach przysługujących osobom, których wizerunek został utrwalony na nagraniach z kamer.

(akta kontroli str. 281-283, 286-288)

Dostęp pracowników do stacji roboczych MSWiA odbywa się po wcześniejszym uwierzytelnieniu i autoryzacji osoby na podstawie indywidualnego loginu i hasła lub karty inteligentnej i PIN-u. [...] ²⁵

(akta kontroli str. 253-261, 276-280, 586, 593 poz. 14)

W okresie objętym kontrolą Minister wykonywał zadania podmiotu przetwarzającego. Zgodnie z art. 28 ust. 3 RODO przetwarzanie odbywało się na podstawie porozumień w sprawie powierzenia przetwarzania danych osobowych²⁶. Analiza postanowień wszystkich czterech obowiązujących porozumień wykazała, że w Ministerstwie wywiązano się z obowiązków nałożonych na podmiot przetwarzający.

(akta kontroli str. 593 plik 1)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Wg stanu na 20 listopada 2019 r., w trzech przypadkach (dotyczących dwóch pracowników DSO), wpisy w *Rejestrze osób upoważnionych do przetwarzania danych osobowych* nie zostały zaktualizowane w związku z unieważnieniem upoważnień pracowników, którzy rozwiązali stosunek pracy w Ministerstwie. Dodać trzeba, że obie te osoby miały odebrane uprawnienia do dostępu do systemów informatycznych, a ostatnie logowania do systemu nastąpiły przed dniem rozwiązania umowy o pracę.

Dyrektor Departamentu Bezpieczeństwa, wyjaśnił, że w przypadku dwóch upoważnień wystawionych dla jednego pracownika²⁷ DBI było powiadomione przez BKSIO o tym, że zakończył on pracę. Informacja ta jednakże nie została wyselekcjonowana od razu z licznej wpływającej korespondencji. W kwestii jednego upoważnienia²⁸ Departament nie został powiadomiony o zakończeniu pracy przez tego pracownika.

Wyjaśnił też, że rejestr osób upoważnionych do przetwarzania danych osobowych został skorygowany i zaktualizowany, co zostało potwierdzone w toku kontroli NIK.

W związku z usunięciem powyższej nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli odstępuje w niniejszym zakresie od formułowania wniosku pokontrolnego.

(akta kontroli str. 154-155, 202-203)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania podejmowane przez Ministra w zakresie wdrażania rozwiązań dotyczących ochrony danych osobowych.

Stwierdzona nieprawidłowość dotycząca niezaktualizowania informacji w rejestrze osób upoważnionych do przetwarzania danych osobowych, dotyczących unieważnienia upoważnień wydanych pracownikom, którzy zakończyli stosunek pracy w Ministerstwie została usunięta w toku kontroli.

²⁴ <https://www.gov.pl/web/mswia/przetwarzanie-danych-osobowych>

²⁵ Na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429). NIK dokonuje wyłączenia w zakresie logowania i blokowania stacji roboczych. Wyłączenia tego dokonano w związku z wnioskiem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, gdyż informacje te mogą potencjalnie wiązać się ze spowodowaniem szkody materialnej lub niematerialnej dla Ministerstwa.

²⁶ Porozumienia pomiędzy MSWiA a Ministerstwem Inwestycji i Rozwoju w sprawie powierzenia danych osobowych w związku z realizacją Programów Operacyjnych: Kapitał Ludzki, Wiedza Edukacji Rozwój oraz porozumienie z MliR o dofinansowaniu projektu ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020.

²⁷ Numer 449 i 984.

²⁸ Numer 456.

3. Zarządzanie danymi osobowymi przetwarzanymi, w tym gromadzonymi, w jednostce

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą w *Rejestrze naruszeń* zostało ujętych sześć przypadków naruszenia ochrony danych osobowych (wszystkie w 2019 r.). W czterech przypadkach IOD/Administrator podjął decyzję o powiadomieniu Prezesa UODO. W każdym przypadku zawiadomienie zostało przesłane w terminie określonym w art. 33 ust. 1 RODO, tj. w ciągu 72 godzin i zawierało wszystkie elementy określone w art. 33 ust. 3 RODO.

[...] ²⁹

Do osób, których dotyczyły naruszenia, w każdym przypadku niezwłocznie zostały wysłane zawiadomienia, których treść była zgodna z przepisami art. 34 ust. 1 i 2 RODO.

(akta kontroli str. 10, 117-143)

W okresie objętym kontrolą do Ministerstwa wpłynął jeden wniosek dotyczący sprostowania oraz trzy wnioski o usunięcie danych osobowych. W toku kontroli ustalono, że w odpowiedzi na powyższe wnioski Ministerstwo podejmowało odpowiednie działania.

(akta kontroli str. 11, 593 plik 3)

Administrator uregulował zasady niszczenia dokumentów papierowych, a także usuwania informacji znajdujących się na sprzętach i nośnikach zewnętrznych³⁰. W *Procedurze zarządzania informatycznymi nośnikami danych* wskazano, że informatyczne nośniki danych należy zniszczyć w taki sposób, aby uniemożliwić odczytanie danych zapisanych na nich. Zgodnie z *Procedurą* zniszczeniem nośników zajmowała się komisja.

(akta kontroli str. 278-280)

W związku z wejściem w życie RODO, w dniu 24 maja 2018 r. pracodawca, jako Administrator danych osobowych, powiadomił mail-em wszystkich pracowników Urzędu o przetwarzaniu ich danych osobowych. Powiadomienie, z obowiązkiem potwierdzenia zapoznania się, zawierało klauzule określone w art. 13 ust. 1 i 2 RODO. W przypadku pracowników, którzy zostali zatrudnieni po 25 maja 2018 r. stosowne klauzule były podpisywane podczas zawierania umów o pracę.

(akta kontroli str. 453-456, 593 plik 5)

Badanie 17 umów o dzieło oraz umów zlecenia zawartych przez Ministerstwo w okresie objętym kontrolą NIK³¹ wykazało, że w 15 przypadkach uwzględniono klauzulę informacyjną dotyczącą przetwarzania danych osobowych Zleceniobiorców zawierającą elementy wskazane w art. 13 ust. 1 i 2 RODO. Odnosząc się do dwóch pozostałych przypadków, Zastępca Dyrektora Departamentu Administracji Publicznej MSWiA wyjaśnił, że Zamawiający zrealizował w stosunku do Wykonawcy będącego osobą fizyczną obowiązek informacyjny dotyczący przetwarzania danych w formie ustnej. Dodatkowo klauzula informacyjna jest zamieszczona na stronach podmiotowych MSWiA Biuletynu Informacji Publicznej.

²⁹ Na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429). NIK dokonuje wyłączenia w zakresie poszczególnych przypadków naruszeń zgłoszonych do UODO. Wyłączenia tego dokonano w związku z wnioskiem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, gdyż informacje te mogą potencjalnie wiązać się ze spowodowaniem szkody materialnej lub niematerialnej dla Ministerstwa.

³⁰ Zarządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji: nr 20 z dnia 19 kwietnia 2016 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej oraz jednolitego rzeczowego wykazu akt, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji (Dz. Urz. MSWiA poz. 20 z późn. zm.); numer 43 z dnia 28 września 2017 r. w sprawie trybu brakowania dokumentacji niearchiwalnej oraz sposobu postępowania z materiałami archiwalnymi i dokumentacją niearchiwalną w przypadku trwałego zaprzestania działalności przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych oraz organy i jednostki podległe temu ministrowi lub przez niego nadzorowane (Dz. Urz. MSWiA poz. 59) oraz *Procedura zarządzania informatycznymi nośnikami danych*.

³¹ W tym czternastu wskazanych w wystąpieniu w obszarze drugim jako umowy powierzenia.

NIK zauważa, że chociaż przepisy RODO, w szczególności art. 12, nie narzucają konkretnej formy spełnienia obowiązku informacyjnego, jednakże ustne przekazywanie informacji określonych w art. 13 może rodzić problem w przypadku ewentualnego sporu dotyczącego przekazania informacji, gdzie ciężar wykazania, że obowiązek informacyjny został zrealizowany spoczywa na administratorze³².

(akta kontroli str. 457-461)

Na podstawie analizy 11 ogłoszeń o naborze na wolne stanowiska³³ stwierdzono, że we wszystkich przypadkach zawarta została klauzula informacyjna poprzez stosowną informację w ogłoszeniu lub na stronie Biuletynu Informacji Publicznej.

(akta kontroli str. 182-192, 562-585)

Oferty pracy kandydatów były przechowywane przez okres trzech miesięcy od zakończenia procesu rekrutacji, zgodnie z art. 33 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej³⁴ w związku z art. 291 ustawy *Kodeks pracy*. Okres przechowywania ofert uzasadniony był czasem niezbędnym do przeprowadzenia ponownego naboru na stanowisko pracy w przypadku, gdy ponownie zaistnieje konieczność obsadzenia tego samego stanowiska. Akta dotyczące naboru były przechowywane przez okres pięciu lat, co było zgodne z *Rejestrem czynności przetwarzania danych osobowych* i wynikało z oznaczenia kategorii archiwalnej (B5 dla konkursów na stanowiska w urzędach).

(akta kontroli str. 563-585, 593 plik 9)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania Ministra w zakresie zarządzania danymi osobowymi przetwarzanymi w jednostce.

IV. Wnioski

Wnioski

W związku z usunięciem stwierdzonej nieprawidłowości w toku kontroli, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa NIK. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Warszawa, stycznia 2020 r.

Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli
Małgorzata Motylow

³² Patrz: E. Bielak-Jomaa (red.), D. Lubasz (red.), *RODO. Ogólne rozporządzenie o ochronie danych. Komentarz*

³³ Spośród 103 opublikowanych w Biuletynie Informacji Publicznej Departamentu Służby Cywilnej KPRM oraz MSWiA w okresie od 25 maja 2018 r.

³⁴ Dz. U. z 2018 r. poz. 1559, ze zm.

.....
podpis